

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/165/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5814203336
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5814203336.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov senátu JUDr. Františka Potockého a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnom spore žalobcov: 1/ I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. č. XX, 2/ U. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. č. XX, obaja zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Vladimírom Kašubom, advokátom so sídlom S., ul. E. č. XX, proti žalovanému: KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, ul. Štefánikova č. 17, IČO: 31 595 545, zastúpený splnomocneným zástupcom Advokátska kancelária Legal Cases s.r.o., so sídlom Dunajská Streda, Alžbetínske námestie č. 328, IČO: 36 720 097, o zapltenie sumy 30.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 10C/56/2014-144 zo dňa 18. októbra 2016, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 10C/56/2014-144 zo dňa 18.10.2016 žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi v 1/ rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi v 2/ rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.). Žalovaného zaviazal nahradiť žalobcom v 1/ a 2/ rade spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou doručenou súdu dňa 19.05.2014 domáhali proti žalovanému zapltenia sumy každý po 15.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, t.j. zásah (usmrtením ich blízkej osoby v dôsledku dopravnej nehody motorovým vozidlom poisteným u žalovaného) do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život) upravených v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný namietal, že nie je v tomto konaní pasívne legitimovaný. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do rozsahu poistenia v zmysle us. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zák. č. 381/2001 Z. z.“) a podľa neho existujúca slovenská právna úprava napriek existujúcim smerniciam Európskej únie definuje rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia tak, že doň nezahŕňa nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých po obetiach dopravnej nehody. Skutkové okolnosti nenamietal. Uplatnenú výšku nárokov považoval za primeranú.

Podľa súdu zák. č. 381/2001 Z. z. v ust. § 15 od 01.01.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťiteľovi, alebo voči oboj súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške v akom

za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poistiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Právny vzťah medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným je založený osobitným zák. č. 381/2001 Z. z. Následne súd citoval ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka účinného v čase vzniku nehody, § 4 ods. 1 veta 2, ods. 4, § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. Podľa súdu poistný vzťah bol preukázaný zmluvou o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. 6810305540 zo dňa 09.09.2011, ktorú mal uzavretú žalovaný s vinníkom dopravnej nehody, čo medzi stranami nie je sporné. Z uvedenej zmluvy plynie pasívna legitímácia žalovanému. V súvislosti s prejednávanou vecou ohľadom otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/, uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd považoval za potrebné uviesť, že problematika náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka bola riešená jednak viacerými rozhodnutiami okresných a krajských súdov v rámci odvolacieho konania a taktiež aj Najvyššieho súdu SR v rámci dovolacích konaní. Spočiatku neboli ujednotené názory ohľadom pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v súvislosti na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd nepovažoval za potrebné v tejto súvislosti citovať tieto rozhodnutia, nakoľko s konečnou platnosťou v rámci eurokonformného výkladu zaujal stanovisko Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. I.ÚS 474/2016-17 dňa 17.08.2016, ktorý v tejto súvislosti poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. I.ÚS 206/2005 z 29.04.2015 a jednoznačne uzavrel túto otázku tak, že pasívna vecná legitímácia u žalovaného je daná pri odškodňovaní náhrady nemajetkovej ujmy blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016 poukázal na úplné znenie rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci sp. zn. C-22/2012 z 24.10.2013. Toto rozhodnutie Ústavného súdu SR prekonalo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31.03.2016, ktoré pri svojom rozhodnutí o náleze mal ústavný súd k dispozícii. S poukazom na citované rozhodnutia Ústavného súdu SR dospel súd k záveru, že žalovaný je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodených na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu, v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal z dostupných kritérií - z judikatúry, z právnej úpravy obdobných nárokov a v neposlednom rade medzi stranami sporu taktiež nebola výška uplatnenej ujmy v peniazoch sporná. Vychádzajúc zo všetkých zistených faktorov a princípu spravodlivého usporiadania vzťahov sporných strán, ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd určil čiastku 15.000 eur pre každého žalobcu zvlášť a platením ktorej sumy zaviazal žalovaného. V konaní boli žalobcovia 1/ a 2/ plne úspešní, a preto im bola náhrada trov konania podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“, priznaná v plnej výške 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu, ktorý navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť a návrh žalobcov voči nemu v plnom rozsahu zamietnuť, nakoľko ich nárok voči nemu v postavení poisťovne nie je daný.

V odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uvedeným výkladom § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. sa dostal súd do priameho rozporu s platnou vnútroštátnou úpravou, ktorej obsah normotvorca jednoznačne stanovil. Súd sa ani jedným z jeho právnych argumentov (preukazoval nemožnosť subsumovať pod ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2002 Z. z. v spojitosti s § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka nároky vyplývajúce z § 13 Občianskeho zákonníka) vo svojom rozhodnutí nezaoberal a nezdôvodnil, prečo ich považoval za skutkovo i právne bezvýznamné. Vôbec nezdôvodnil, z akého dôvodu sa odchyľil od doterajšej rozhodovacej činnosti súdov, ktoré jednoznačne vyriekli obsahovú i právnu odlišnosť týchto dvoch právnych inštitútov - „škoda“ a „nemajetková ujma“ (uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 a uznesenie ÚS ČR sp. zn. III.ÚS 8/06). Nevysporiadal sa ani s posledným z aktuálnych rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31.03.2016. Súd len stroho konštatoval, že Ústavný súd SR svojim rozhodnutím I.ÚS 474/2016-17 zo 17.08.2016 prekonalo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012. Uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR však nebolo ako dôkaz medzi účastníkmi v konaní predložené ani jednou zo strán sporu a nebolo predmetom dokazovania. Ani sa ním pri vyhlásení rozsudku nezaoberal. Uvedené rozhodnutie Ústavného súdu sa zaoberalo namietaným porušením článku 46 Ústavy SR v dôsledku nedostatočného zdôvodnenia napadnutého rozsudku

všeobecného súdu, čo malo za následok skúmanie procesnoprávných (nie hmotnoprávných) podmienok konania.

Ďalej žalovaný uviedol, že súdnymi rozhodnutiami nemožno meniť rozsah poistného krytia nad rámec zák. č. 381/2001 Z. z. a poistnej zmluvy, pretože sa tým zasahuje nielen do súkromnoprávných zmluvných vzťahov, ale aj do verejnoprávnej regulácie poisťovníctva, keďže štát nikdy o krytí nemajetkovej ujmy neuvažoval a do existujúceho zákonného poistenia, ktorého rozsah určuje sám náhradu nemajetkovej ujmy, nezahrnul. Štát tento postoj potvrdil aj vo svojom písomnom vyjadrení Súdneho dvoru vo veci prejudiciálneho konania C-22/12 Haasová iniciovaného Krajským súdom v Prešove, v ktorom Európskemu súdnemu dvoru potvrdil, že náhrada škody podľa platného vnútroštátneho práva (zák. č. 381/2001 Z. z.) nezahŕňa náhradu nemajetkovej ujmy. S poukazom na uvedenú skutočnosť nemohol pristúpiť súd v napadnutom rozsudku k takému výkladu § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z., ktorým sa dostal do priameho rozporu s ním, keďže bolo v konaní jednoznačne preukázané, že normotvorca nerozšíril pri transponovaní dotknutých smerníc EÚ do vnútroštátneho poriadku poistné krytie aj o nároky z nemajetkovej ujmy. To podporuje aj ust. § 5 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí za poistného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorú poistený uhradil alebo sa zaviazal uhradiť nad rámec ustanovený osobitným predpismi 7/ alebo nad rámec právoplatného rozhodnutia súdu o náhrade škody, alebo na základe rozhodnutia súdu, ktorým bola schválená dohoda účastníkov konania...". Zákonodarcu odkazom k tomuto ustanoveniu stanovil jednoznačný a uzavretý okruh zákonného poistného krytia a to konkrétnym odkazom na ust. § 442 - 449 Občianskeho zákonníka a zákona č. 437/2004 Z. z. Odkaz na § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v zákone chýba. Do rozsahu poistného krytia vnútroštátne právo náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 resp. § 13 Občianskeho zákonníka nezahrnulo a s poukazom na ust. § 5 neumožňuje ich zo strany poisťovateľa v postavení žalovaného uhradiť.

Podľa žalovaného súd prvej inštancie uplatnil voči nemu eurokonformný výklad ust. § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. contra legem a uplatnením priameho účinku Smerníc EÚ voči žalovanému sa dostal do rozporu s čl. 249 pododsek 3 Zmluvy o založení ES. Svoj právny záver o možnosti uplatnenia prednosti práva EÚ priamym účinkom smerníc EÚ voči nemu v rozsahu zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy do povinného zmluvného poistenia v prípade, keď ich štát neimplementuje riadnym spôsobom do svojho vnútorného právneho poriadku právne nezodôvodnil vôbec. Ďalej uviedol, že napadnuté rozhodnutie v dôsledku nedostatočnej transpozície smerníc Slovenskou republikou sankcionuje poisťovňu, ktorej do zákonného zmluvného poistenia motorových vozidiel štát rozsah náhrad nemajetkovej ujmy nezahrnul, pričom súd tento záväzok napriek jednoznačnému odkazu normotvorcu o neexistencii tohto poistného krytia v povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel voči nemu založil.

Napokon poukázal na rozhodovanie všeobecných súdov o nedostatku pasívnej legitímácie Sociálnej poisťovne v obdobných prípadoch postavení poisťovateľa zamestnávateľov (§ 195 Zákonníka práce) pre prípad náhrady škody pri pracovnom úraze v dôsledku poškodenia zdravia alebo smrti. Súdny záver, že Sociálna poisťovňa za zamestnávateľa nahrádza škodu, nie však nemajetkovú ujmu (napr. 4Cdo/160/2007).

3. Žalobcovia 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

Uvedli, že nejde o nič nové, iba o stále opakovanú jednu a tú istú argumentáciu, ktorá odznela tak v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj vo všetkých konaniach, ktoré vyvrcholili rozhodnutím Ústavného súdu SR o sťažnostiach podaných poisťovňami z rovnakej skupiny, v akej je žalovaný. Celú túto argumentáciu dôkladne vyvrátil Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. I.ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016, ale najmä v uznesení sp. zn. III.ÚS 666/2016 z 11.10.2016. V prílohe pripojili dva články uverejnené v časopise Slovenská advokácia č. 3/2017. Žalobcovia 1/ a 2/ zároveň poukázali na to, že súdne rozhodnutia nie sú dôkazmi, nie je potrebné navrhovať ich vykonanie a predkladanie. Nie je zrejmé, kam chce žalovaný v rámci ustanovenia § 187 C. s. p. zaradiť rozhodnutie Ústavného súdu SR. To, že všeobecné súdy čerpajú argumentáciu z rozhodnutí Ústavného súdu SR, je správne a predstavuje jednu zo záruk spravodlivého súdneho konania. K nevysporiadaniu sa s rozhodnutím sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 uviedli, že súd tak urobil, a to argumentáciou z rozhodnutia Ústavného súdu SR.

4. Žalovaný na vyjadrenie žalobcov 1/ a 2/ písomne nereagoval.

5. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou konania (§362, § 359 ods. 1 C. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno podať týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 389 C. s. p.) a rozsudok súdu ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 C. s. p.

6. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom a prejednanú vec aj správne právne posúdil. Súd prvého stupňa správne konštatoval vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaného, vyplývajúcu z aplikácie ust. § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku zodpovedá aj kritériám uvedeným v ust. § 220 ods. 2 C. s. p.

7. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní danej veci sa zaoberal len námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní a procesným postupom prvostupňového súdu predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia z hľadiska či došlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 161 C. s. p.).

8. Žalovaný v odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza za nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.) ohľadom výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. V tejto súvislosti vytykal súdu aj to, že sa jeho právnymi argumentmi nezaoberal čo ani nezodôvodnil. Rovnako tak ani odchylenie od doterajšej rozhodovacej činnosti súdov. Nevysporiadal sa ani s posledným z aktuálnych rozsudkov NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31.03.2016.

9. Podľa odvolacieho súdu z obsahu odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že si osvojil právne závery uvedené v náleze ÚS SR sp. zn. I.ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016, v ktorom sa poukazuje na znenie rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci sp. zn. C-22/12 z 24.10.2013 a ktorý nález podľa súdu prekonal rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016. Žalovaný v odvolaní poukazoval aj na to, že rozhodnutie Ústavného súdu SR nebolo ako dôkaz medzi účastníkmi v konaní predložené ani jednou zo strán sporu a nebolo predmetom dokazovania. Z ust. § 187 C. s. p. vyplýva, že dôkazom je to, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci. Odvolací súd sa preto stotožnil s vyjadrením žalobcov 1/ a 2/, že rozhodnutie Ústavného súdu SR nie je dôkazom a nie je tak potrebné navrhovať jeho vykonanie. K argumentácii žalovaného o nevysporiadaní sa s rozsudkom NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 odvolací súd poukazuje na uznesenie III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 (ktorým bola sťažnosť spoločnosti KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., odmietnutá ako neopodstatnená), z ktorého cituje, že ÚS „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016 vo veci sp. zn. 3Cdo/301/2012“.

10. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že pasívna legitimitácia žalovaného, ktorý je poisťiteľom a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch krytú povinným zmluvným poistením (§ 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z.) vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. čo správne uzavrel už súd prvej inštancie. Predmetný zákon v ust. § 15 od 01.01.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojmu súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodeného a výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výšky (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený škodca pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla.

Právny vzťah medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným je založený osobitným zák. č. 381/2001 Z. z. (§ 15), v ktorom žalobcovia ako poškodení uplatňujú voči žalovanému ako poisťiteľovi škodcu nárok na náhradu škody (poistného plnenia) v rozsahu podľa citovaného zákona poistných podmienok.

Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, ak ku škodnej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. a podľa poistných podmienok, t.j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o.i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a). V § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. je ustanovené, že poškodený má právo uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby.

Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.) ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysle škody (inej než materiálnej) aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujмам imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/66/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené.

Pri výklade pojmu škoda z hľadiska zák. č. 381/2001 Z. z. je treba vychádzať z toho, ako tento pojem poníma komunitárne právo. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú škodu, tak i nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za nemajetkovú škodu.

S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ v citovaných ustanoveniach zák. č. 381/2001 Z. z. (§ 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zák. č. 381/2001 Z. z.

11. V tejto súvislosti odvolací súd taktiež poukazuje na právne závery rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/243/2015 zo dňa 22.03.2016 ohľadom ktorého Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 47/4/2016-17 zo dňa 17.08.2016 konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali a v ktorom krajský súd jasne uviedol, ktorými zákonnými ustanoveniami príslušného procesnoprávneho kódexu sa pri posudzovaní predmetnej veci riadil, pričom na daný prípad správne aplikoval aj relevantné ustanovenia hmotnoprávnych prepisov. V rozhodnutí sa uvádza nasledovné: „Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poistiteľa je rozhodujúce vyriešenie otázky čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zák. č. 381/2001 Z. z., najmä v ust. § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poistného krytia v našom právnom prostredí, je potrebné vykladať pojem škoda eurokonformne. Rozhodujúci je v danej veci citovaný rozsudok ESD C-22/12 vo veci Haasová a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr, v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103. K námietke nepriameho účinku smerníc odvolací súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv. nepriamy účinok práva ES; pozri prípad Von Colson a Kamann - rozsudok ESD z 10.04.1984 vo veci 14/82, prípad Marleasing - rozsudok ESD z 13.11.1990 vo veci C-106/89.). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo Únie a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok ESD z 9. júna 2011 vo veci C-4009/2009). Z bodu 55 označeného rozsudku ESD vo veci Haasová taktiež vyplýva, že pojem škody treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do

osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. V danom bode totiž ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o „škode z dôvodu nemajetkovej ujmy“. Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Nasledujúce body rozsudku ESD vo veci Haasová odpovedajú na námietky pojmovej a obsahovej odlišnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody (napr. systematike úprav v Občianskom zákonníku a pod.) K takémuto poňatiu škody sa mimo iné hlásia aj princípy európskeho deliktálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú, alebo majetkovú ujmu na zákonom chránených záujmoch. Vetu za čiarkou vo výroku rozsudku ESD vo veci Haasová, ktorá stanovuje podmienku, za ktorej je náhrada nemajetkovej ujmy predmetom krytia z povinného poistenia „...ak vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej upravuje jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu,“ neznamená, že ustanovenia § 11 a 13 slovenského Občianskeho zákonníka podľa ktorých súd prvého stupňa správne vec posúdil, sú týmto požadovaným „vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu“, skonštatoval ESD v bode 56 rozsudku vo veci Haasová. Za rozhodujúci pre uvedené konštatovanie považoval podľa bodu 59 fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zák. č. 381/2011 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu navrhovateľovi“.

12. Na záver odvolací súd zdôrazňuje dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.03.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je ich právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie „ad absurdum“ odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý.

13. Vzhľadom na uvedené podľa odvolacieho súdu námietky, ktoré žalovaný uviedol v odvolaní v rámci uplatneného odvolacieho dôvodu nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené a neumožňujú ani záver o vadách konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie o podanej žalobe. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a to vrátane výroku o trovách konania, ktorý nebol osobitne napadnutý odvolaním.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 C. s. p. Úspešnou stranou odvolacieho konania boli žalobcovia 1/ a 2/ a preto im súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania následne rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).